

Akira Kurosawa (23 marca 1910 w Tokio - 6 września 1998 tamże)

Ten reżyser urodzony w Tokio,

w krainie judo i teatru Nō,

potomek samurajów

filmem "Pijany anioł"

zaczynał w kinie i szczytów dotknął.

(ebs)

Akira Kurosawa - japoński reżyser, scenarzysta i producent filmowy, jest jednym z najbardziej znanych reżyserów zarówno w Japonii, jak i poza granicami kraju. Jego twórczość wywarła wielki wpływ na kilka pokoleń filmowców na całym świecie. Swój pierwszy obraz, "Saga o judo", zrealizował w 1943. Był aktywny zawodowo prawie do końca życia - jego ostatni film, "Madadayo", miał premierę w 1993.

<https://www.youtube.com/watch?v=doaQC-S8de8>

Urodził się 23 marca 1910 roku w Ōmori w Tokio, jako 三浦 秋成 - Kurosawa Akira, najmłodszy z siedmiorga dzieci. Jego ojciec był oficerem, potomkiem samurajów. W młodości interesował się malarstwem, w szczególności sztuką europejską.

Dorastał z bratem o imieniu Heigo. Razem z nim brał udział w spotkaniach lewicujących środowisk intelektualnych. Heigo Kurosawa był aktorem i uprawiał sztukę *benshi*, tzn. podkładał głos postaci niemych filmów. Gdy zaczęto nagrywać udźwiękowione filmy, stracił pracę i z tego powodu próbował popełnić samobójstwo. Drugim traumatycznym doświadczeniem z dzieciństwa Akiry było trzęsienie ziemi, które nawiedziło Tokio w 1923.

W 1936 Kurosawa odpowiedział na ogłoszenie wytwórni filmowej poszukującej asystentów, gdzie zapoznał się ze sztuką realizacji filmu, pisania scenariuszy i tworzenia montażu. Jako reżyser zadebiutował oficjalnie w 1943 filmem "Saga o judo". W 1948 rozpoczął współpracę z aktorem Toshirō Mifune filmem "Pijany anioł", reszta to historia kina nie tylko japońskiego, ale światowego.

Mimo iż jego najbardziej znanymi dziełami są filmy z lat 50. i 60. XX wieku, reżyserował i pisał scenariusze aż do śmierci. Zmarł 6 września 1998 w dzielnicy Setagaya, w Tokio z powodu udaru, miał 88 lat.

<https://www.youtube.com/watch?v=6l8afvHiFN8>

Akcja najbardziej znanych filmów Kurosawy toczy się w feudalnej Japonii. Fabuła kilku jego filmów stanowi adaptacje dzieł Shakespeare'a: "Ran" został oparty na "Królu Learze", "Tron we krwi" - na "Makbecie", a "Zły śpi spokojnie" - "Hamlecie".

"Ukryta forteca" ("Kakushi toride no san akunin"), opowieść o księżniczce, jej generale i dwóch bufonowatych farmerach, stała się dla George'a Lucasa jedną z inspiracji przy tworzeniu "Gwiezdných wojen". Inne znane filmy Kurosawy to: "Rashōmon", "Siedmiu samurajów" (na podstawie którego nakręcono później western "Siedmiu wspaniałych" oraz serial animowany, film natchnął także Stephena Kinga, który V część cyklu "Mroczna Wieża", napisał, zainspirowany filmem) czy "Straż przyboczna" - pierwowzór westernu Sergia Leone "Za garść dolarów". Kontynuację "Straży przybocznej" stanowi film "Sanjūrō, samuraj znikąd".

<https://www.youtube.com/watch?v=Cay6wb1gCH0>

Kurosawa wyreżyserował także filmowe adaptacje kilku rosyjskich powieści, m.in. "Idioty" Dostojewskiego i "Na dnie" Gorkiego. Film "Niebo i piekło" oparty został na kanwie powieści kryminalnej Eda McBaina. W szesnastu z jego filmów, nakręconych między 1948 a 1964 rokiem, pojawiają się wciąż ci sami aktorzy, w szczególności Toshirō Mifune, którego współpraca z Kurosawą rozpoczęła się w 1948 ("Pijany anioł"), a skończyła w 1964 ("Rudobrody").

Po nakręceniu "Rudobrodego" Kurosawa zaczął kręcić w kolorze, zmieniając styl swoich filmów, które do tej pory miały charakter raczej epicki. Jego kolejny film, "Dō desu ka den", opowiadający o grupie biedaków żyjących na wysypisku śmieci, nie osiągnął sukcesu. Reżyser rozpoczął wtedy pracę przy hollywoodzkim projekcie "Tora! Tora! Tora!", ale wytwórnia *20th Century Fox* zastąpiła go Kinjim Fukasaku zanim film został ukończony.

Zaczął kręcić kolejne filmy: "Dersu Uzala", nakręcony w ZSRR, którego fabuła oparta jest o historyczny - z początków XX wieku - epizod z badań Dalekiego Wschodu. Film ten uzyskał nagrodę Oscara w kategorii film obcojęzyczny. "Sobowtór", będący opowieścią o sobowtórze średniowiecznego japońskiego władcy, który przejmując jego tożsamość oraz "Ran". Do ostatnich filmów Kurosawy należą między innymi "Sny", "Sierpniowa rapsodia" i "Madadayo".

"Pijany anioł" - 酔いどれ天使 - Yoidore tenshi - to pierwszy z szesnastu filmów Kurosawy z udziałem Toshirō Mifune. Historia osadzona jest w powojennej Japonii i opowiada o zmagającym się z problemem alkoholowym lekarzu, który leczy młodego gangstera rannego w wojnie gangów.

<https://www.youtube.com/watch?v=ewdFqTwM4KQ>

Toshirō Mifune - 美空 美津 - Mifune Toshirō - urodził się 1 kwietnia 1920 w chińskim mieście Qingdao, zmarł 24 grudnia 1997 w Mitace, to jeden z najpopularniejszych i najlepiej rozpoznawanych na świecie aktorów japońskich, także producent. W Chinach służył w armii japońskiej do 1945. Po wojnie powrócił do Japonii, gdzie w 1946 zadebiutował w filmie. W 1948 wziął udział w castingu do filmu Akiry Kurosawy "Pijany anioł", co rozpoczęło długoletnią współpracę i przyjaźń obu artystów.

<https://www.youtube.com/watch?v=1x3E5ZExV5w>

Mifune wystąpił w prawie stu siedemdziesięciu filmach. Najbardziej znany jest ze swych ról w dziełach Akiry Kurosawy z lat 50. i 60. Zagrał łącznie w szesnastu filmach reżyserowanych przez Kurosawę i siedmiu innych zrealizowanych według jego scenariuszy i to właśnie Kurosawa jest dzisiaj uważany za prawdziwego odkrywcę i kreatora jego talentu.

Początkowo zastępował ról bardzo ekspresyjnych i kontrastujących z dotychczas przyjętymi modelami japońskiej gry aktorskiej (policjant ze "Zbłąkanego psa", gangster z "Pijanego anioła"). W późniejszym okresie jego aktorstwo ewoluowało w stronę stoickiej i oszczędnej gry (kreacje rōninów u Kurosawy, Inagakiego czy w filmach telewizyjnych własnej produkcji).

Po "Rudobrodym" Mifune pokłócił się z Kurosawą, w wyniku czego już nigdy więcej ze sobą nie współpracowali. Mimo to, w późniejszych latach wyrażali się o sobie nawzajem bardzo ciepło. Po tym konflikcie Mifune coraz częściej występował w produkcjach telewizyjnych, aby zapewnić byt swojej firmie, *Mifune Productions*.

Akira Kurosawa, szczegółowa biografia (po ang.)

Akira Kurosawa opowiada o swojej matce (po ang.)

Akira Kurosawa i jego lista 100 ulubionych filmów